

tíðindablaðið

sosialurin

Útgevni: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Bæði fyrri og ímóti

oddagrein

POLITISKI spurningurin, sum eitur føroysk millumlandasigling man neyvan finna sín líka í nøkrum parlamenti í heiminum. Hann kostaði eitt politiskt hjúnarlag fyrri hálvum øðrum ári síðani, og fyrri bert fáum døgum síðani var um reppið, at ikki annað politiska hjúnarlagið eisini fór. Hesaferð eftir drúgvri separatióntíð.

VANLIGT er, at tað skulu tvinnir partar til fyrri at skapa eina konflikt. Men tá talan er um Fólka-flokkinn er ikki neyðugt við meira enn hinum eina partinum.

TÁ SMYRLAMALIÐ var fyrri fyrri seks árum síðani var tað Fólka-flokksins treyt fyrri keypi av skipinum, at tað eisini skuldi nýtast til millumlandasigling. Nøkur ár seinri sleit hesin sami flokkur landsstýrissamarbeiði, tí nú var hann ímóti millumlandasigling. Hann vildi ikki hoyra talan um at keypa nýtt skip til hesa sigling.

FÓLKAFLOKKURIN fann sær annan samgongupartnara, sum eisini var ímóti millumlandasigling. Nú roknaði eingin við at hoyra aftur um millumlandasigling, men so skuldi ikki vera. Aftur var tað hesaferð Fólka-flokkurin, sum var upp á spæl og kravdi, at landsstýrið nú keypti ferju fyrri meir enn 70 miljónir

krónur, til hesa somu sigling, sum hann áður bæði hevði verið fyrri og ímóti. Nú var hann aftur fyrri. ...og fyrri at tað ikki skuldi vera lygn tók sami flokkur sína fjórðu støðu seinasta týsdag. Nú høvdu teir kannað hetta flótandi undurverkið úr Finlandi og funnið fram til, at ferðin var ov litil.

KANN LONGUR nakað mannsbarn taka henda flokk fyrri fult? Ella vóru onnur serlig motiv fyrri júst hesum keypinum? Hví skuldi landsstýrissamgongan knappiga setast í veð fyrri eitt skip sum keyparin — landsstýrið — visti so lítið um? Kann tað vera tí, at Fólkaflokkurin nú roknaði við at meiriluti fekst í lögtinginum fyrri keypinum uttan, at hetta fekk fylgjur fyrri landsstýrissamarbeiðið? Hann spyr, ið einki veit!

MEN ORSØKIN til, at málið skuldi skundast í gjøgnum lögtingið fyrri 1. apríl var hon, at Teistin skuldi leiðast til sama felagið, sum seldi Viking I. Hvát var hent, um lögtingið samtykti at keypa Viking I, og Teistin var farin til Finnlands at sigla, meðan landsstýrið nú kortini finnur út av, at skipið skal ikki keypast, tí tað siglir ov seint. Skuldi so sáttmálin um leigu av Teistanum verið annulleraður? Er hetta ikki tað tey kalla »at arbeiða eftir reyv?«

Greiða støða Sambandsins

»Sambandsflokkurin hevur eina greiða støðu í hesum máli, eins og í flest øllum øðrum málum...«
»Hóast støða Sambandsflokksins var og er greið, so slakaðu vit í spurninginum um berghole...«
»Brot úr greinum eftir Paula Ellefsen í Dimmalætting í seinastuni...«

Eitt av slagorðunum hjá lögmanni í hesi skirvisligu samgonguni, sum ikki veit hvat hon semjast um ella er ósamd um, er, at Sam-

bandsflokksins støða er greið.

Tað er nú altíð lætt at hava eina greiða støðu, tá man einki vil. Sambandsflokkurin vil einki í »siglingarmálunum« og sambandsflokkurin vil einki í »tunnismálunum«.

Annars vildu vit mett, at Føroya fólk hevur krav at fingið at vita, hvørja støðu lögmannsflokkurin hevur til millumlandasiglingina, nú eftirspurningurin á Smyrlarutuni veksur alamt. Sambandsflokkurin hevur kanska einki ímóti, at norðmenn, týskarar ella isendingar fara við siglingini.

Sum eitt kuriosum kunnu vit leggja afturat, at støða Sambandsins er tó ikki altíð so greið. Tað gav at byta, tá Pauli Ellefsen segði eitt um søluna á Nónhamar á síðu 3 í Dimmu, meðan Eli Nolsøe segði tað stíkt mótsetta á síðu 4.

Ella nú henda dagin, tá lögmaður legði uppskot fram um at seta almennan pening í Vestmanna Skipamiðu, meðan Agnar Nielsen fóru upp og segði, at prinsipielt var sambandsflokkurin ímóti at seta almennan pening í øll handverksvirki.

Skiljið hvør ið skilja vil...

Fascismens færøske fjæs

Kommentar i anledning af Folkeflokkens retssag imod et læserbrev.

Af Mikael Witte, forfatter, grafiker og kritiker.

Så kom Folkeflokkens retssag imod Sosialurin endelig frem til retten. Efter at sagen havde ventet et år, kunne de to parter endelig få lejlighed til at fremlægge sagen for dommeren.

Dommeren forsøgte at forlige de to parter, men som bekendt forgæves. For Torfinn Smith og Sosialurin står fast på at almindelige mennesker skal have lov til i Socialdemokratiets avis at råbe vagt i gevær. Og vagt i gevær skal der råbes, når antidemokratiske tendenser truer folk. Når redaktør Breckmann gennem hadefuldheder kan true folk til at blive væk fra offentlige møder. Eller når Breckmann gennem tilsvining af folk kan få dem til at holde mund.

For Sosialurin, for folk på gaden og for mig drejer denne sag sig ikke blot om ytringsfriheden. Den drejer sig om vores ret til at beskrive antidemokratiske tendenser inden det er for sent. At sikre møde- og organisationsfriheden, inden den reelt trues af Folkeflokkens.

Egentlig er det jo underligt, at redaktør Breckmann anlægger sag. Egentlig er det underligt, at man kan forbyde læses breve. For vi har da ytringsfrihed i dette land. Det fortæller vi ialfald altid russere, sydamerikanere og sydafrikanere, når vi mødes. Vi fortæller dem, at man ikke bliver straffet for at bruge det frie ord til at kritisere. Men her har man altså ikke friheden til at kritisere fascistiske tendenser. Ikke lov til at advare imod Folkeflokkens hetz. Ikke lov til at advare imod udvikingen, hvis Dagbladet fortsætter sin hetz.

Med Straffelovens bestemmelser om æreskrænkelser forsøger Dagbladet at fremstille sig selv som krænkert. Se, siger Dagbladet, hvor er det synd for mig, at man skriver om mig i et anonymt læserbrev. Og så glemmer Dagbladet og Folkeflokkens repræsentanter for en tid, hvad der har stået i Dagbladet om Allende, om grønlandere og færøske intellektuelle. Hvor ynkeligt, at Dagbladet og Folkeflokkens ikke kan huske, hvilken maske der kan passe.

Socialurin valgte at fore

et sandhedsbevis. Valgte at læse den ene grovhed fra Dagbladet efter den anden, for at vise hvordan bladet har brugt tryksvæerte og papir til at sværte folk til. At true folk uden at være konkret. Uden at bruge argumenter men kun hadefuldheder.

Uden respekt for mennesker og demokratiske valg at forherlige statskuppet i Chile i 1973.

Nu er det ikke let at bevise et læserbrev. Et læserbrev er kort, et læserbrev kan ikke tage detaljer med, men kun nogle hovedlinier. Og tit skrives de i et lidt paroleagtigt sprog. Det er nødvendigt, for den der skriver et læserbrev har ikke en hel avis til rådighed. Som Olle Breckmann for eks. har. Ikke et helt parti til rådighed. Som Folkeflokkens bøsser for eks. har.

Straffeloven lover straf-frihed, hvis man kan bevise det skrevne. Og det kan som sagt godt være svært, når det drejer sig om et paroleagtigt læserbrev. Man bliver også straffri, hvis man har handlet til varetægelse af åbenbar almen interesse.

Men her har dommeren allerede i retten sagt: Læserbrevet skulle ikke varetage åbenbare almene interesser, det er ikke almen interesse at betegne Folkeflokkens som fascist.

Men det er jo blot en flothed, som dommeren bruger her. For selvfølgelig må det være en åbenbar almen interesse at advare imod en snigende fascisme. Dette er jo ikke et personligt slagsmål, dette er en samfundsmæssig diskussion. Dette er alle færingers fremtid, der diskuteres.

Men selvom alle tilhørerne i retten måske syntes at der var ført et sandhedsbevis for at Dagbladet og Folkeflokkens optræder som beskrevet i læserbrevet, så står der også i Straffeloven: Er sigtelsen utilbørlig fornærmende, så kan man straffe den der kritiserer.

Og på den måde bliver hele denne fascismesag også et spørgsmål om folk skal have lov til at udtrykke sig på et sprog de forstår. Hvad nytter det at man kan få lov til at

tjak og meninger

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórinn veit, hvør hevur skrivað brovini.

pakke tingene pænt ind, når man er vant til at sige tingene lige ud. Men dommeren i Torshavn ved slet ikke hvordan folk taler til daglig. Ved ikke, hvilke ord man bruger. Ved ikke om bestemte ord er fornærmende, eller en del af det sprog, der bruges for at beskrive Dagbladet og Folkeflokkens. Og derfor bliver retssagen også et spørgsmål om at kunne føre sin politik, sine meninger frem.

Jeg kan ikke lade være med at minde om hvad salmedigteren Grundtvig sagde om dette med det frie ord. Han sagde, at man tilsyneladende garanterede ytringsfriheden og derefter ligesom spottende henviser kritikeren til fængslet. Og så kan man jo godt sige at ordet er frit — i fængslet altså.

Konklusionen nu, inden dommen er faldet i retten, er, at det ikke er bevist at Folkeflokkens er fascistisk. Blot at dommeren ikke synes, at det er bevist.

Det der derimod er bevist er, at dommeren gennem sin tilkendegivelse af at dommen vil gå Sosialurin imod, har gjort sit til at tilsløre forholdene lidt på Færøerne. Hvis dommeren dømmer Torfinn Smith er han med til at gøre det kriminelt at beskrive samfundets udvikling. Med til at beskytte fascismens næver og hæle.

Endnu har vi kun set et fjæs. Men vær sikker på det, gode venner. Et fjæs står aldrig alene. Der hører også et ben og en jernhæl med. Og den kommer måske før der er gået ti år.

Mikael Witte
4.4.82.

Heldur
tú
ikki

sosialin